

30 ABRIL 2016

CIÈNCIA, HISTÒRIA, GÈNERE

I Matinal d'Història de la Ciència

JORNADA D'ACTUALITZACIÓ CIENTÍFICA PER A PROFESSORAT DE
SECUNDÀRIA I DE BATXILLER

UNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

Unitat de Cultura Científica
i de la Innovació Catedra de
la Divulgació de la Ciència

I MATINAL
D'HISTÒRIA DE LA
CIÈNCIA

CIÈNCIA, HISTÒRIA,
GÈNERE

ACTUALITZACIÓ
CIENTÍFICA PER A
PROFESSORAT

INSCRIPCIÓ

DELEGACIÓ D'INCORPORACIÓ
A LA UNIVERSITAT
AV. BLASCO IBÁÑEZ, 13.
46010 V ALÈNCIA
TEL.: 96 398 31 60
FAX: 96 398 32 00

[HTTPS://SESTUD.UV.ES/DELEINC_V/DEFAULT.ASP](https://sestud.uv.es/deleinc_v/default.asp)

INSTITUT D'HISTÒRIA
DE LA MEDICINA I DE
LA CIÈNCIA

"LÓPEZ PIÑERO"

Plaça Cisneros, 4

46003 València

<http://goo.gl/T1k9lr>

I Matinal d'Història de la Ciència

JORNADA D'ACTUALITZACIÓ CIENTÍFICA PER A
PROFESSORAT DE SECUNDÀRIA I DE BATXILLER

CIÈNCIA, HISTÒRIA I GÈNERE

Programa

09.00 – 09.15	Recollida de documentació
09.15 – 09.30	Paraules de benvinguda a càrrec de M. José Lorente i José Ramón Bertomeu
09.30 – 10.15	<i>Ciència i gènere : tendències recents i polítiques d'actuació</i> , a càrrec de Capitolina Díaz
10.15 – 11.00	<i>Ciència i gènere amb perspectiva històrica: noves tendències i recursos</i> , a càrrec de Ximo Guillem i José Ramón Bertomeu
11.00 – 11.30	Pausa
11.30 – 12.15	<i>Wikidones: un projecte de ciència i gènere a les aules</i> , a càrrec d'Àngela Garcia
12.15 – 13.00	Debat general amb els ponents. Moderen José Ramón Bertomeu i Ximo Guillem.
13.00 - 14.00	Visita guiada per l'exposició permanent de l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència "López Piñero"

L'objectiu d'aquesta jornada és oferir recursos per al treball a l'aula de qüestions relatives al tema de ciència i gènere, aprofitant les recents investigacions acadèmiques al voltant del tema.

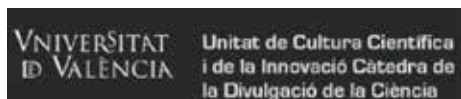
Organitzat per:

Delegació del rector per a la Incorporació a la Universitat, UV
Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència "López Piñero", UV
Unitat de Cultura Científica i de la Innovació – Càtedra de Divulgació de la Ciència, UV

Maria José Lorente es professora del Departament de Biologia Funcional de la UV i delegada del rector per a la Incorporació a la Universitat.

José Ramón Bertomeu es professor d'Història de la Ciència i director de l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència "López Piñero"

Inscripció i informació: <http://goo.gl/T1k9lr>

Ciència i gènere : tendències recents i polítiques d'actuació

Es pot afirmar que, encara que lentament, s'està entrant en una nova etapa en la producció de coneixement. I una part important d'aquesta novetat és l'aportació de les dones. Aquesta aportació es realitza almenys en tres nivells: en el nivell numèric, per la incorporació equitativa de les dones a la investigació; en el nivell del contingut, per la incorporació de les dones com objecte d'estudi en termes equivalents als homes; i en un tercer nivell a l'incorporar la teoria desenvolupada pel feminisme en aquest camp i que ve a suposar una mirada, un enfocament diferent sobre el que estudia la ciència i sobre les seues aplicacions. Estem en un moment especialment apassionant en el qual no es tracta solament de fer nous descobriments sinó, també, de descobrir com fer-los.

Capitolina Díaz

Professora de Sociologia de la Universitat de València. Ha treballat en temes relacionats amb la Sociologia de l'Educació, la Sociologia del Gènere, les Noves Tecnologies de la Informació i la Comunicació i en Metodologia de les Ciències Socials. En aquests camps ha realitzat investigacions amb equips nacionals i internacionals. Ha publicat al voltant d'aquests temes diferents llibres, capítols i articles i també ha dirigit nombroses tesis doctorals. Ha combinat aquestes investigacions amb diverses activitats de gestió com la unitat de Dones i Ciència del Ministeri d'Educació i Ciència o la Direcció General per a la Igualtat en l'Ocupació del Ministeri d'Igualtat. És una de les editores del llibre *Sociología y género*, Madrid : Tecnos, 2013.

Ciència i gènere amb perspectiva històrica: noves tendències i recursos principals

L'objectiu d'aquesta sessió és presentar les principals tendències dins de l'àmbit dels estudis històrics respecte a ciència i gènere. Donarem una revisió general del tema amb protagonistes, escenaris i problemes. Descriurem el canviant paper de les dones a l'àmbit de la ciència, la tecnologia i la medicina. També revisarem els principals entrebancs i limitacions de caire social, legal i cultural que han condicionat les activitats de les dones científiques, així com les rebel·lions individuals i col·lectives contra aquestes barreres. Discutirem amb exemples concrets els principals biaix de gènere que poden trobar-se dins dels continguts de la ciència, la tecnologia i la medicina. Al mateix temps que presentem aquestes temes i debats, aprofitarem per presentar recursos bibliogràfics (manuals, enciclopèdies, pàgines web, enciclopèdies, revistes, etc.) que poden ser emprats per totes les persones que volen desenvolupar activitats educatives relacionades amb ciència i gènere des d'un punt de vista històric. Aprofitarem la sessió per presentar també els recursos d'aquest tipus que ofereix la biblioteca de l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència "López Piñero". Un dossier bibliogràfic permetrà als participants continuar desenvolupant aquestes qüestions segons els interessos personals.

Ximo Guillem

Professor de l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència "López Piñero". Llicenciat en bioquímica i biologia i màster en comunicació científica, obtenia el seu doctorat en història de la ciència en el 2008. Des d'aleshores ha realitzat diverses estades d'investigació a centres com la Universitat de Leeds i el Institut Max Planck d'Història de la Ciència (Berlin). La seua recerca s'ha centrat en l'àmbit de la ciència reguladora i especialment en la regulació de la seguretat alimentària als segles XIX i XX. És autor del llibre "De la Cuina a la Fàbrica. L'aliment industrial i el frau" publicat per Publicacions de la Universitat d'Alacant el 2010.

José Ramón Bertomeu

Professor de l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència "López Piñero". Llicenciat en química, ha desenvolupat la seua carrera investigadora dins de l'àmbit de la història de la ciència. Professor invitat a les universitats de Harvard i Manchester. Els seus temes de recerca principals són la història de la química, la ciència a les aules durant els segles XIX i XX, els instruments científics i la cultura material de la ciència, i les relacions entre ciència i llei. El seu llibre més recent està dedicat a una presumpta enverinadora del segle XIX: *La verdad sobre el caso Lafarge. Ciencia, justicia y ley durante el siglo XIX*, Barcelona: El Serbal, 2015.

Wikidones: un projecte de ciència i gènere a les aules

A banda d'aprofundir en el projecte Wikidones, crearem i posarem en pràctica recursos per treballar a l'aula la relació entre ciència i gènere, des d'una vessant crítica aprofitant les eines que ens dona la xarxa. Primerament ens centrarem en el recurs preparat per Eduxarxa des del projecte Wikidones per treballar ciència i el gènere a les aules de secundària. Començarem amb una presentació inicial de la filosofia del projecte i de la seva estructura, així com de totes les activitats proposades i el procés d'aprenentatge que dibuixen. Una vegada revisats tots els materials, que tindreu a la vostra disposició per aplicar lliurement a l'aula, ens activarem i posarem en pràctica algunes de les activitats i dinàmiques proposades per veure com es podrien desenvolupar. I per acabar, després de la reflexió entorn a les activitats proposades i les seves possibilitats, rematarem la sessió amb una mica de creació. A partir de la presentació d'altres materials o recursos que hem trobat després de la publicació del recurs, però que segueixen amb la mateixa filosofia del projecte, crearem noves activitats que es podrien desenvolupar a l'aula per treballar ciència i gènere.

Àngela Garcia

De formació científica i de professió formadora. Àngela Garcia és llicenciada en Física per la Universitat de Barcelona. Màster en Història de la Ciència - Història, Ciència i Societat pel CEHIC - Universitat Autònoma de Barcelona i actualment cursant el doctorat en Didàctica de les Ciències Experimentals a la Universitat de Barcelona. Actualment estic treballant fent classes de didàctica de física i química al Grau de Mestre d'Educació Primària de la Universitat de Barcelona i poso en pràctica tot el que he après i aprenc en una cooperativa. Eduxarxa, és una cooperativa especialitzada en la creació de continguts i experiències educatives on desenvolupem projectes de divulgació científica i cultural amb institucions, empreses, editorials i centres educatius.

Data

Dissabte 30 d'abril de 2016, de 9.00 a 14.00 h

Lloc

Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència "López Piñero"
Palau de Cerveró
Plaça Cisneros 4 – 46003 - València
<https://goo.gl/maps/HSKo33d8sh62>

Inscripció

Del 21 de març al 25 d'abril
https://sestud.uv.es/deleinc_v
<http://goo.gl/T1k9lr>

